(P) 20113/p

DISSERTATIO INAUGURALIS
DE
LEUCORRHOEA.

QUAM,

ANNUENTE SUMMO NUMINE,

Ex Auctoritate Reverendi admodum Viri,

GULIELMI ROBERTSON, S. S. T. P.

ACADEMIÆ EDINBURGENÆ PRÆFECTI;

NEC NON

Ampliſſimi SENATUS ACADEMICI conſenſu,

Et nobiliſſimae FACULTATIS MEDICÆ decreto;

PRO GRADU DOCTORATUS,

SUMMISQUE IN MEDICINA HONORIBUS ET PRIVILEGIIS

RITE ET LEGITIME CONSEQUENDIS;

Eruditorum examini ſubjicit

HUGO JAMES,

BRITANNUS,

Ad diem 12. Junii, hora locoque ſolitis.

EDINBURGI:

Apud BALFOUR et SMELLIE,

Academiae Typographos.

M, DCC, LXXII.

322291

WELLCOME
LIBRARY
INSTITUTE

Fratri ſuo optimo,

J O H A N N I J A M E S,

ARMIGERO;

Nec non,

Amico ſuo dilectiſſimo,

GULIELMO MAGROTIO-BALL;

Has qualeſcunque Paginas

Lubentiſſime offert

A U C T O R.

To
Mr Ligertwood
from his Friend and
humble Servant
The Author

DISSERTATIO INAUGURALIS

DE

LEUCORRHOEA.

QUANDOQUIDEM malum hocce funeſtum, de quo nunc tractandum eſt, ſexum ſequiorem, dulciorem, et urbanitate ad amuſſim limatam, praeſertim adfligit, unde fere ſemper accidit ut ſteriles evadant; haud dubium eſt quin omnibus, quos ſentiendi facultas tenerior premit, cauſam, ejuſdemque curationem, ut inveſtigemus, totis viribus tentandum eſſe adparebit.

HISCE itaque tantum praemiſſis, mens ut definitionem in medium proxime proferamus fert. In hac tamen brevi diſſertatiuncula adprimum notandum eſt, quod, de ſpecie ab vaſculis uterinis ſuborta, ubi ne ulla quidem affectio topica, ſicuti ſchirrus, cancer, &c. adſit, verba facere volumus.

DEFINITIONEM autem, quae hancce ab caeteris leucorrhoeae ſpeciebus perfectius diſtinguere poſſit, vix forſitan penes nos eſt nominare; et exinde ſuccedentem manu tantum cum tremula offerimus.

SIGNA tamen, quae ut diverſitates omnes inter ſe rite dignoſcantur efficiunt, ſumma cum cautela poſtea adnotare conabimur.

DEFINITIO.

INORDINATUM humoris ſtillicidium, minime contagioſum, vix unquam ſanguinolentum, e ſinu muliebri, ſaepe cum dorſi, lumborum, ventriſque doloribus.

HISTORIA MORBI.

MORBUS iſte, apud auctores, Fluor Albus ut plurimum cognominatur; quod forſitan nomen ab evacuationis colore, nonnunquam albido, ei imponebatur. Sed, ne omnino quidem

quidem idoneum videtur; quoniam, in diverſis morbi ſtadiis, humor ejectus colores etiam aſſumat diverſos.

Ad primum ejus adortum, aeger, ni ab cauſa quadam ſeveriſſima induceretur, quam paululum dolore exercetur: Fluxus enim mitis, periculo vacuus, immo etiam multis in exemplis ſaluberrimus, elabitur. Porro, Hoff. Illuſt. eundem, cum faeminis nodo connubiali conjunctis, tum virginibus, menſes per plures, immo etiam annos nonnunquam, ſine ullo incommodo permanſiſſe aſſerit.

In principio, materies albore ut plurimum palleſcit; quae tamen, morbo manente, in colorem ſubviridem, ſeu flavum, gradatim tranſmutatur. Haſce unaſquaſque varietates Platerus quam accuratiſſime adnotavit*. 'In 'hoc fluore (inquit) humor interdum ſeroſus, 'copioſe plerumque, nunc limpidus ſine 'morſu, nunc acris vel ſalſus, alias flaveſ'cens, vireſcens, aut nigricans nonnihil, 'aliquando et ſanioſus, interdum inodorus, 'alias

* Plat. Prax. tom. 3. pag. 670.

‘ alias foetidus, ei copulatur. Huic pituito-
‘ ſus etiam miſcetur, aliquantum glutinoſus,
‘ inodorus, et frigidus, pauciore, vel eadem
‘ aut etiam majore, quam ſerum quanti-
‘ tate.’ Etiamſi color, in ſpecie nobis nunc tractanda, minus frequenter ex altero in alium, quam in iſtis, originem ſuam ex fungoſis, ulceribus, ſchirris, tumoribuſque trahentibus, intra uteri cavitatem ſive partes ei adjacentes ſitis, ſeſe mutatum habet.

Nihilominus, ſi malum per aliquod ſubſtiterit temporis, humor adeo tandem mordaciter corrodet, ut inflammationes dolorificas atque excoriationes inducere notetur.

Labia pudendorum tumida fiunt; quod ardor urinae ſeveriſſimus cito conſequitur. Haud raro quoque papulae exiguae circa partes affectas adnaſcuntur, adeo ut aegrota ſenſum caloris ardentis interne percipiat; quae tandem, crudeliter ſaevientes, impediunt, ne in rebus ordinariis occupata ſit. In nonnullis, materies odorem quam foetidum emittit;

emittit; unde, cum patientes ipſae, tum omnes quotquot iis inſerviunt, putorem vix ac ne vix quidem tolerare queant. Saepiſſime pro obſtaculo adſit, ne maritus atque marita mutuo ſeſe amplectantur.

Ex mulieribus hocce morbo tentatis, plurimae, in mariti conſortio, doloribus acutiſſimis excruciantur: Aliis vero, ne ullo quidem impedimento ſit, quo minus ineatur. Sed ferme omnes pruritus ſenſationem circa pudendorum labia moleſtiſſimam experiuntur.

FLUORE albo vix ulla aetas degat immunis. Namque uxorem, virginem, atque viduam, aequo pede ſaeviter infeſtat, et nonnunquam etiam infantes. Tamen, pro maxima parte, circiter decimum tertium quartumve aetatis annum incipit. Quod vero ad terminum hujuſce fluxus attinet, nulli pro certo limites praeſcribuntur; purgatione, enim, menſtrua profluere ceſſante, minime quoque evaneſcit, ſed ſaepe ad provectiorem aetatem protrahitur.

Ex

Ex omnibus fluori albo obnoxiis, eas forſitan forma molliori, temperamento leucophlegmatico et laxo praeditas, praeſertim contorquet. Attamen faeminas, diſpoſitione plethorica ac haemorrhagica, una cum ſyſtemate laxo valdeque ſenſili conjuncta, haud raro adoritur: Rarius vero tales quales vigore adfloreant. Omnium cauſarum, quae ab affectionibus hyſtericis inducendis haud abhorrent, longe fit frequentiſſima.

Evacuatio ſive regulariter perdurat, ſive per intervalla revertitur. Saepe enim mutata, nonnunquam ſaepe adaugetur: Iterum ſemper ſibi conſtans, ne omnino quidem augetur. Augmentationes hae interdum periodo certa, alias vero haud omnino, regrediuntur: Quando inter periodos juſtas comprehenduntur, cum purgatione menſtruali plerumque conveniunt; quae quandoque obſtructa fit; interdum nimis copioſe effunditur. In priori exemplo, fluor albus in loco alterius ſubſtituendus ſit: Quando poſterior magnopere

magnopere perpollet, ſaepius in humorem perfecte ſeroſum ultro ſeſe recipit.

Quum morbus aliquando temporis duraverit, naſus, fauces, atque oculi, ſicci aridique fieri obſervantur.

Rolfinccius multas mulieres affectibus propemodum memoratis laborantes cognoviſſe ait, quae fluore albo ſemper exercebantur. Stadio morbi poſteriori, ſeu quando materies larga in quantitate emittitur, atonia per totum ſyſtema, circaque lumbos dolor, penitus ſuccedunt. Facies pallore cito ſuffunditur. Oculi depreſſi in foveolas altius refugiunt. Hippocrates, lib. II. de morb. mul. ſect. 9. ſic verbum facit: ‘ Fluxus albus fluit velut alba ‘ aſini urina; et in facie ſunt tumores albi, et ‘ partes ambae ſub oculis tument, et hydro- ‘ piformes ac non valde bona ſpecie praediti ‘ ſunt oculi; et color corporis albidus, et ven- ‘ ter imus tumidus; et in cruribus tumores ‘ laxi, et, ſi preſſeris digito, notae imprimun- ‘ tur, et ſtomachi morſus percipiunt, dum je- ‘ junae fuerint, vel etiam vomuerint velut

‘ acidam

‘ acidam aquam; et, ſi acclivem locum proce-
‘ dunt, anhelatio corripit, crurum perfrige-
‘ ratio, genuum impotentia, uterus praeter
‘ rationem aperitur, et ad oſculum procidit
‘ gravis.’

Cibi deſiderium, cum nauſea, languore, viriumque coctricium impotentia, fugatur. Patiens tandem, moerore deſpondens, animo frangitur. Ulcera crurum nonnunquam oriuntur. Arteriae cum motu parvo, frequenti, atque tremulo, pulſant. Urina turbida et viſcida fit; dum ſpirandi difficultas, cordiſque palpitatio, adnaſcitur. Ecce, eheu! uteri prolapſus, atque cancer, tabes, ſeu hydrops, infelicem tragoediam fato inevitabili claudunt.

SEDES MORBI.

Magnopere inter medicos diſceptatum fuit, an fluor albus ex iiſdem vaſculis, quae ad purgationem menſtruam accommodata ſunt,

ſunt, ſuboriretur. Quam plurimi glandulas vaginae mucoſas ejuſdem quaſi fontem aſſignaverunt. Effuſionem autem ex hiſce lacunis leucorrhoeae, utpote ſimilem, haud rarius obtinere, mihi in liquido apparet; e. g. dum foetus in utero geſtatur. Quid autem ex hoc probatur? Nihil aliud forſitan quam quod ſtimulus in utero ad vaginam quodammodo propagari poſſit; unde ad ſecretionem copioſiorem excitandam pollet. Minime ex certo obſtat, quo minus vaſcula uteri menſtrualia leucorrhoeae ſaepiſſime et magis generaliter ſedem quoque praebeant. Quod ex hiſce forſitan argumentis praeſertim colligatur.

1*mo*, QUIA hicce morbus, ut menſium emiſſionem ullo modo impeditam ſuppeditat, frequenter valet.

2*do*, QUIPPE quod iſte fluxus, inter mulieres quae certis circuitibus gubernantur, paulo ante ſanguinis rubri eruptionem incipit, et poſt ejuſdem ceſſationem remanet.

3*tio*, QUIA, multis in caſibus, fluor albus re vera puriſſimus effuſioni lochiorum nimis

copioſae, vel nimis longe duranti, ſaepius illico ſupervenit. Quod autem phaenomenon nemo omnium, ut opinamur, ab ullis aliis, niſi vaſis ſupra memoratis, acceptum eſſe referri voluerunt.

HOFF. Ill. eandem ſententiam perlubenter amplexus eſt; ipſe enim, in capite de Cachexia uterina, eorum opinionibus, qui ex lacunis penitus quaſi derivatum eſſe cenſebant, primo expoſitis, ita ait: "Verum enimvero, utut relaxatae hae glandulae ſtillare poſſint humorem paulo copioſiorem, neutiquam tamen hae ipſae unicam et genuinam fluoris albi ſedem conſtituunt, ſed longe plures dantur meatus e quibus materia fluoris albi, nec non liquoris ſeroſi impuri in puerperis, cum et poſt lochiorum fluxus manantis, ortum trahit." Et rurſus, in ſectione ſequenti, "Nil itaque eſt dubii quin, per eadem vaſa, vias et poros fluxus materiae mucidae contingat, e quibus ipſe menſtruus ſanguis fertur."

CAUSÆ

CAUSÆ EXCITANTES.

Hæ omnes fortaſſe ad potentias debilitantes merito referri poſſint; quae denuo vires ſuas vel magis generaliter vel magis topice praecipue exſerunt.

Causæ leucorrhoeæ generales ſunt,

Frigoris vires cum uligine conjunctae, quae ad tonum fibrarum imminuendum quam maxime valent. Hinc itaque cur eæ, quaecunque in regionibus frigidis atque humidis vitam degunt, praeſertim in tempore autumnali, poſtquam calores aeſtivi ferveſcere ceſſaverunt, et imbres e coelo deſcendere inceperunt, huic malo magis obnoxiae ſint, clarius patebit. Idem quoque phaenomenon frequentius occurrit, ſi ſedes iſtae humidae ne zephyris quidem amantiſſimis refocillantur. Porro, ignavia, ſomnique indulgentia nimia, ad morbum inducendum ſpeciatim proclives ſunt; quippe quae non tantum ad ſyſtematis vigorem magnopere diminuendum valent, ſed plethorae etiam

generationi

generationi occaſionem praebent. Qua cum conditione hocce malum timendum haud raro ſtipatur. Exinde forſitan in oppidis populo frequentioribus, magis quam in rure, ſeſe manifeſtiorem reddit.

In hoc itaque numero cauſarum, diaeta tenuis, aquoſa, concoctuque difficilis, procul dubio comprehendi poſſit. Inter pleroſque ſcriptores conceditur, multa eſſe edulia, quae, ut in ventriculo rite ſubigantur, minime admittunt; unde ad ſexum dulciorem fovendum penitus inepta fiunt. Talia ſunt, ut aiunt, olerum leguminumque cohors, aliaque id genus. Sub hoc capite quoque iis comprehenduntur piſces teſtacei, ſicuti cochleae, oſtreae, muſculi, &c. Sed minime dilucidum nobiſcum eſt, an ita ſe res habeant. Imprimis, etenim, fluor albus nullatenus tam frequenter plebeculam quam primarias faeminas infeſtat. Certiſſime autem, omnibus ferme regionibus, plebeculae diaeta vegetabilis eſt. Secundo, faeminae quae juxta mare habitant, et piſces praecipue comedunt, haud leucorrhoeae ſingulatim obnoxiae ſunt. Ulterius,

cibi

cibi ſeu potus intemperantia, e. g. alimenti plus ſatis devoratio (etiamſi in ſeipſo qualitate benigna ſit indutum) quam quod vires coctrices ſubigere queant; vel uſus quoque conditorum, ſeu liquorum ſpirituoſorum, immodice indulſus, aeque ad morbum creandum apta videntur.

OMNIA praeterea medicamenta iterum iterumque deglutita, quotquot ad ſyſtema debilitandum ſpectant; nempe purgativa draſtica; opii uſus nimis longe protractus; ſecretiones excretioneſque variae retardatae, aeque ac evacuationes copioſiores; balnei tepidi abuſus; et ſudatoria crebrius uſurpata; potentiis iiſdem nocivis pergaudent. Hanc ob rationem, cur frequentius quam inter alias apud Batavas morbus iſte graſſatur, haud difficile erit explicatu. Praeter cauſas ſupra enumeratas, animi affectus perplurimae, ſcilicet, ſolicitudines anxiae, moeror, atque timor, ex promptu offeruntur.

INTER vires magis topice debilitantes, ad leucorrhoeam formandam efficaces, tam menſium

menſium obſtructio, quam fluxus plus juſto copioſus, palmam praeripit.

Purgatio enim menſtrua, quo, ut ſyſtema vigore ſaluberrimo uſque pergaudeat, certis periodis, et quantitate debita, e neceſſario tantum difflueret. E contra vero, eadem exceſſu ſeu defectu peccans, ſive ex perfecto impedita, ut morbi quam plurimi crudeles ſeſe exhibeant, pro cauſa ſit. Ex quo etiam fonte fluor albus crebrius oriatur.

Mensium fortaſſe obſtructio oeconomiae atoniam ex toto, cum plethora eodem tempore ſtipatam, inducat; dum, in organo uterino, ſtrictura vaſculorum extremorum ſpaſmodica occurrat; quare contra vim quo ſanguis per vaſa propria propellatur adeo repugnatur, ut ne idem penitus quidem pervincere queat; et exinde materia tantum ſeroſa eliminatur. Fluxus copia nimis magna effuſa haud tantum ſyſtema in genere debilitat, verum enimvero vaginam uterumque praecipue imbecilles reddere videtur; ita, poſt unamquamque eruptionem, oſcula vaſorum

adeo

adeo patula relinquuntur, ut meatus partibus fluidorum tenuioribus facilius detur.

Veneris indulgentia immodica, et cogitationes impudicae, inter cauſas fluoris albi apud auctores ſaepe adnumeratae ſunt. Sed injuria fortaſſe; rariſſime enim proſtibulam, et uxores quam virgines minus ſaepe adoritur. Dorſi quoque diſtortiones, quae ad leucorrhoeam gignendam vergere noſcuntur, ad hoc caput referendae ſint. Æque etiam partus crebri atque difficiles abortioneſque huic malo viam ſternunt. Et, ſi Aſtruccio credamus, mulieres quae in puerpera lactis excretionem cohibuerunt, vel quaecunque ubera infantibus paulo admoventes nimis mature deſtiterunt, quoque pertentat.

DIAGNOSIS.

Quodque ſtillicidium materiae inordinatum, fluor albus in genere denominatur; quare, plurimi ut eodem fluxui fontes dentur, plane

plane apparet. Quandoquidem vero de una tantum ſpecie diſſerere nobis ſit in animo; noſtram inter et ſpecierum caeterarum nonnullas, alioſque morbos quibuſcum confundi poſſit, diſtinctionem ut faciamus conari haud abs re erit.

1*mo*, Ab *leucorrhoea ulceroſa* dignoſci poſſit, quia illius materia minori in copia plerumque effunditur.

2*do*, Rarius, ni laeſio quaedam utero prius inferretur, et ut plurimum poſt partus difficiles, vel etiam ſi placenta male extracta fuerit, ſeſe exhibet.

3*tio*, Dolores leucorrhoeam ulceroſam comitati magis conſtanter uſque perdurant, dum canalis alimentarius affectionibus minus inſignibus ſtipatur.

4*to*, Symptomata quae ſuppurationi praecurrunt, prius plus minuſve quam ulcera formantur, evidentia fiunt. Nonnulli fluorem album inter et uteri ulcus ex diverſo materiae habitu diſtinguere periculum fecerunt. In *hoc* materiam purulentam, in *illo* vero albidam tantum mucoſam, emitti dicunt.

Quum

Quum autem notae nullae ſatis certae occurrunt, quibus unum ex altero ſtatu accuratius diſtinguere poſſimus, et, quum frequentius commiſceantur, ſignum tale fallax forſitan omnino evadit. Si materia ſpeciei nobis nunc tractatae acrimonia quam mordaci abundaverit, ulcuſcula ſaepius quam in genere ſuſpicatur obtinere cenſemus; quum vero inflammationis paululo tantum praegreſſo adnaſcantur, et remediis, quae ad morbum ſine id genus affectibus amovendum uſurpantur, pergaudeant, in ſilentio forſitan praetereunda ſint.

Leucorrhoea Fungoſa.—1*mo*, HOCCE utique in vitio, materia parce, conſtanter, et frequentius, cum ſanguine ſimul permixta diffluit.

2*do*, TUBUS inteſtinalis paulo vel forſan ne omnino quidem doloribus turbatur.

3*tio*, CERVIX quoque uterina, digito explorata, tactui dura atque inaequalis perſentitur; et fungoſitates ex eadem ſubortae,

quae ut facilius dilacerentur admittunt, ſaepiſſime quoque percipiuntur.

Leucorrhoea Cancroſa.—CUI uteri conditioni, ſanguinis effluxus ſeveri, cum quodam doloris gradu comitati, ſaepe praegrediuntur.

2do, MULIERES potius aetate provectiori, ſeu quaecunque partus quam plurimos expertae ſunt, praeſertim adoritur.

3tio, ÆGROTA, ſi per aliquod ſpatii ſubſtiterit, doloribus tandem ſeveriſſimis excruciatur, qui itidem, ventre quodammodo compreſſo, acerbiores evadunt.

4to, MATERIA quoque effuſa colore ſubfuſco imbuitur, ex qua odor toleratu difficilis exſurgit.

Leucorrhoea Americana noſtra cum ſpecie ad amuſſim congruere videtur, utpote conditioni vaſorum laxae atque debili debetur.

Leucorrhoea Schirrodes.—HOCCE vitium fluxibus menſium anomalis nonnunquam ſtipatur, quae colorem, aquae quaſi perſimilem

lem in qua carnes percrudae antea perlautae fuerint, induunt: Menſes doloribus quoque ſeveriſſimis raro nunc temporis eliminantur; diverſis autem temporibus diverſi fiunt; ſecundo die adaugent, tertio vel quarto evaneſcunt.

2*do*, EANDEM quoque vigiliae fermè continuae, aurium tinnitus, crurum tumores oedematoſi, animique dejectiones, inſigne comitantur.

3*tio*, PATIENS, inquietudine multum turbata, latere ex alio in alterum perpetuo ſeſe convolvit; et, uterum quaſi pollice vellicari, videtur.

4*to*, PRAETEREA, uterus ambitu auctior, ponderoſior fit.

DE hiſce tamen ſignis, quippe quae ex Sauvageſio praecipue detrahuntur, an ſatis dilucida ſint, aliis ut judicetur relinquimus.

NONNE itaque hae leucorrhoeae formae, ſcil. fungoſa, cancroſa, et ſchirrodes, uti ulceroſae fortaſſe ſequelae potius conſiderandae ſint?

Go-

Gonorrhoea.—BAGLIVIUS, in Praxi medica, lib. ii. cap. viii. ſignum, quo mala inter ſe differentia dignoſcentur, nunquam quidem fallens adferre conatur: Cujus verba ſunt, ‘ Pete a muliere, an tempore menſium fluor ille albae materiae adſit? Si dicat ‘ quod ſic; ſignificato eidem, quod morbus a ‘ quo divexatur ſit gonorrhoea Gallica; ſi ‘ vero, durante menſtruatione, fluor albus evaneſcat, et, eadem finita, denuo regrediatur, pro certo habeas, mulierem fluore albo uterino laborare.’ Minime tamen inter eum et nos exactim convenit: Materia enim gonorrhoeae cum purgatione menſtrua adeo perfecte commiſceatur, ut ne vix quidem diſcerni queat. Quare, ſi juxta ejuſdem obſervata peragere voluerimus, difficultatibus periculoſioribus ſaepe e neceſſario involveremur. Symptomata itaque quae, ut diagnoſis certius dijudicetur, commonſtrare tentandum eſt.

1*mo*, GONORRHOEAE ſtillicidium minus in quantitate, minuſque in principio glutinoſum, ejicitur.

2*do*, DORSUM, lumbi, atque tubus inteſtinalis, cruciatibus minus acerbis quoque anguntur; facies haud pallore ſuffunditur, nec corpus debilitate confractum eſt.

3*tio*, IN leucorrhoea, minus vehementer urina ardeſcens, in morbi ſtadio tantum provectiori, quando cutis partibus affectis ex plano detrahetur, ſeſe oſtendit.

4*to*, MATERIA, ac in gonorrhoea, minus ſubflava conſpicitur. Omnibus attamen hiſce ſymptomatibus, etiam ſimul perpenſis, ut ſemper innitemur minime oportet: Praeſertim, quum ex hujuſmodi errore, cum aegrotae ſanitas, tum medici fama, quam maxime periclitarentur. Cum Riolano itaque conſentimus, mulierem prudenter percontari, quo, ut rem totam bona fide confiteatur, ne medico (quod nimis frequenter accidit) fluxum uſitatum eſſe dicendo, verba facilius daret. Ulterius, (ſi nupta fuerit), maritus, utpote qui ambigua quaelibet enodare aptior erit, interrogaretur. Quando tamen iſtiuſmodi ſuſpiciones, ne cauſa quidem juſta innixae, quo ut medicus parvi tantum momenti

menti poſtea pendeatur, vergunt, ſumma cum cautela, ſummaque cum prudentia, percontandum eſt.

PROGNOSIS.

NIHIL certe dubii eſt, quin ſymptomata unaquaeque in morbo occurrentia accuratius perpendenda ſint, quo ut de lethali ejuſdemve eventu felici perfecte judicetur. Etiamſi leucorrhoea exitium rarius ſola ſecum adferre notetur; tamen, (uti in hiſtoria ſupra memoravimus), viam, quo alia vitia diris effectibus ſtipata ſuboriantur, ſaepiſſime ſternit. Si morbus haud diutius ſubſtiterit, dum anorexia, doloreſque diverſi, &c. minime violentius urgent; ſi materia quantitate moderatiori effluere pergit; ſi aegrota juventute pergaudet, haud multum quoque redacta; et ſi menſes ſtadiis ſemper exactis regrediuntur; ſpem eundem ſanandi indulgere liceat. E contrario, jam forſitan inveteraverit morbus, et vires ſyſtematis, tabe partes

tes corporis diverſas eodem tempore pertentante, multum adfrangentur; ejuſdem forſitan quoque origo, ex cauſis potius organum uterinum adfligentibus, quam ex nonnaturalium abuſu, petenda videatur, et functiones ad vitam conſervandam directius inſervientes quam plurimum imminuantur. In hocce certe rerum articulo, prognoſin ſumma cum cautela enunciari oportet, ni quod ne penes quidem ſit medicamenta abſolvere polliceamur.

Nonnullae ſint puellae formoſiſſimae, quae, etiamſi greſſu mitiori utique procederet morbus, minus ſolito nunc nitidas ſeſe reperientes, animis tandem deprimuntur; quod haud parvum periculi pro certo denunciat: Syſtematis enim atoniam ſuffulciat, et magno ſit impedimento quo minus remedia ſuos bonos effectus ederent.

Porro, quandocunque leucorrhoea per longum invaluerit tempus, ulcera uterive canceres haud injuria timendi ſint, qui itidem ortum febribus hecticis praebent, et aegram ad funus tandem convolvant.

Quod

Quod fluor albus contra pregnantiam ſaeviter ut plurimum contendat, a primo artis medicinalis inſtituto ferme adnotatum fuit: ‘ Quae praehumidos habent uteros, gravida‘ ri nequeunt; extinguitur enim in ipſis ge‘ nitura.’ *Hip. ſect.* v. *aph.* 42.

Praeterea, omnes quaecunque leucorrhoea laborant, etiamſi iiſdem conceptus faverunt, ad aboriendum, ex levi quavis cauſa, valde in proclivi ſunt.

Vasculorum enim connexus uterum inter et placentam, quibus graviditatis progreſſus praecipue inniti videtur, adeo, ob partium debilitatem, imbecillis redditur, ut ſanguinis in vaſis uterinis impetu paululo tantum adaucto facilius ſuperetur.

RATIO MEDENDI.

Fluoris albi curatio in duas partes ultro ſeſe diviſam habet:

I. Causa, ſi fieri poſſit, ex certo amovenda ſit.

II. Symp-

II. Symptomata urgentia, ſi ad curationem perfectam vix attingendum ſit, mitigare neceſſarium omnino erit.

Ut indicatio prima rite perficiatur, ab idoneum utero tonum reſtituendo incipiendum eſt.

A. Hoc fortaſſis uterum imprimis corroborando fieri poſſit; ſcil.

a. Vaſculis ejus conſtringendis. Cui etiam intentioni accommodari videntur

Injectiones adſtringentes,

Fumigationes, cortex quercina externe adhibita, &c.

b. Aliud forſitan vim ſanguinis ab utero derivando obtinendum eſt. Quod ad idem efficiendum pertinet,

Vomitoria leniſſima,

Laxativa ac etiam diaphoretica mitiora, quam maxime reſpondent.

c. Tertia pars a vaſculis uterinis ſtimulandis deduci poſſit, ſcil.

Cantharidum uſu.

B. Systemate in genere confirmando, medicamentis internis, nempe,

Cortice Peruviano,
Chalbyeatis, atque
Cibo generoſiori.

Ad eundem quoque ſcopum remedia externa, ſcil.

Lavatio frigida atque
Exercitium, ſcite ſpectant.

II. Symptomata, quae, dum ad curationem perfectam operandam periculum faciamus, ut ſublevarentur, poſtulant, ſunt, lumborum atque dorſi dolores; ventriculi ac inteſtinorum perturbationes; urinae ardor; et, circa partes geniturae externas, pellis detractiones, &c.

De hiſce omnibus nunc itaque in ordine tractandum eſt,

Quod ad primum, nempe ut vaſcula uterina adſtringantur, attinet: Injectiones adſtringentes, medicos inter plurimos, ad leucorrhoeam curandam utpote admodum idoneae, collaudatae fuerunt; alii vero, contra eaſdem, quaſi damnoſas, acriter contenderunt. Et, noſtra ſententia, rite ſaepe denegantur: Occaſionem

Occaſionem enim inflammationi, ſchirris, &c. praebeant. Raro pulchrius reſpondent; et ſemper maxima cum cautela tentandae ſunt. Si quidlibet commodi ex earum uſu ſit derivandum, in hiſce certe exemplis vaſorum uterinorum debilitate innixis, ſyſtemate in genere nihilum vel tantum paululum affecto, uſurpari optime queant. Etiamſi vero nonnullarum modeſtia, ne talia medicamenta adhibeantur, ſtrenue prohibeat, attamen, ſi applicari poſſint, haud dubium eſt quin nonnunquam bonis effectibus quoque ſtipentur. Iis forſitan, quippe quae ad morbi ſedem vix unquam directius adpellantur, objiciendum ſit; quod autem minime neceſſarium eſſe videtur. Si ad vaſcula enim ſubjacentia utique conſtringenda pollent, uterina fortaſſe, ex partium vicinarum conſenſu, in contractionem ſeſe recipiant.

Nihilominus, ex plano conceſſo, quod tales effectus ne quidem edantur; certiſſime tamen, cum uteri ſtillicidio fluxus ex glandulis vaginalibus mucoſus quoque conjungatur,

gatur, utiles ſint; propterea quod ad partes affectas actutum adplicantur.

INJECTIONES ſequentes primum locum forſitan tenent; nempe mel roſarum cum aqua aluminoſa commixtum, aq. vitriolica, camphorata, &c. Liquores tenuiores addere, ut eae mitiores reddantur haud vero alienum foret. Ut malis, earundem ſequelis, quando nimis larga in quantitate injiciantur, obviam eamus, potius minore et ſaepius repetendae ſunt. Remedia quoque ad vaginam per fumigationem tranſmitti poſſint; ex qua forma, minus forſitan quam ex injectis, periculi conſurgere queat. Hae etiam frequentius adminiſtrari debent; et aegrotae diligenter poſt operationem videndum eſt, ne frigus contraheret. In hunc itaque finem, olibanum, maſtic. myrrh. &c. ferro ignito conſpergere, vapores inde emergentes ut in vaginam ſeſe inſinuarent, neceſſe ſit. Quarum beneficium experientia Dr Manning ſatis teſtatur. Corticis quercini gallarumque decocta ad pubis regionem, quo fluori albo occurrant, aliquando admota fuerunt:

An

An vero quibuſlibet virtutibus induta ſint, nobis pro certo latet.

b. Ad remedia ſanguinem ab utero derivare aptiſſima proxime veniendum eſt.

Ad quod caput *vomitoria leniſſima* merito referenda ſint. Secretiones enim perplurimas, atque perſpirationem imprimis, promovent. Quare, in ſuperficie fluidis curſu liberiori dato, ad circuitum in genere magis aequabilem reddendum valent; et ſolidorum vim tonicam atque contractilem paululum forſitan adaugent. Praeterea, ſordes acerbas quae in hoc morbo facilius gignantur eliciendo, haud inutilia fiunt. Quod ad emeticorum delectum pertinet, forſitan ipecac. ſeu tart. emet. parvis in doſibus adminiſtrata, quam bene reſpondent. *Laxativa* e neceſſario ſaepiſſime uſurpanda ſunt. Haud tantum circuitus aequilibrium ex utero in canalem alimentarium perfectius avertant; verum enimvero inteſtina ſordibus, quae iis forte adhaereant, expurgare poſſint. Haud abs re erit tamen obſervare, quod cathartica draſtica minime exhiberi debent; quippe quae ad ſyſtematis

ſyſtematis debilitatem augendam magnopere perpollent: Nec mitiora nimis frequenter reiterare oportet. Rad. rhab. propter amaritudinem vimque ſuam aſtrictoriam, caeteris ut plurimum anteſertur. Sive in tinctura, ſive in pulvere, aq. cum cinnamomi paululo permixta, quo ventriculo facilius divinci poſſit, deglutiatur. Si materia autem, e vagina ejecta, acrimonia multo mordaciori abundaverit, parvam calomeli quantitatem una cum doſibus ſingulis ſi permiſceas, haud male feceris. *Diaphoretica.* Haecce vires ſuas, ſanguinis impetum ab viſceribus avocando, praecipue exſerunt: Attamen, ſi nimis longe continuantur, oeconomiam ut plurimum imbecilliorem relinquunt; quamobrem, fere omnes quae nunc hodie in uſu ſunt, plus mali quam boni ſecum adferre cenſemus. Si vero nonnullis hujuſce claſſis medicamentis juxta modum diaeteticum uteremur, haud inutilia fortaſſe forent; e. g. aegrota decoct. lignor. paululum in aq. calc. quotidie perbibat. *Venaeſectio* ad idem quoque caput redigenda ſit. Si patiens habitu

tu plethorico pergaudeat, et morbus haud diu ſubſtiterit, et ex menſibus potius obſtructis, vel caſibus externis, ſcil. dorſi diſtortionibus, originem traxerit, maxime haud dubio pervalebit; nihilominus, pleriſque in exemplis vix admitti poſſit. Æque hoc in loco fontanellae, &c. ſeſe offerunt, et, nonnullis in caſibus, uſui forte ſint.

c. Denique, de vaſculis uterinis ſtimulandis ut dicam, ſupereſt. Hoc remediis, quae, vires ſuas in uterum ne admodum quidem edentia, ad viſcus quoddam vicinum adpelluntur, fortaſſe perficiatur; et exinde ſtimulus ad vaſa uterina cito propagari poſſit. Ex omnibus forte medicamentis, in hunc finem propoſitis, plus laudis cantharidibus debetur. Effectus enim earum mirifici, in veſicam urinariam, ut quaſi a priori ad vaſa uterina nonnullo in modo conſtringenda, idoneas eſſe nobis perſuaderent. Utcunque muneribus ſuis fungantur, tinct. canth. haud parvo cum commodo ad leucorrhoeam amovendam, ſaepiſſime multis medicis uſurpatur. Nonnulla quoque balſama, ſcil. copaibae,

paibae, terebinth. &c. hic locum merito ſibi arrogant.

Beneficium ex veſicatoriis ſubortum, ad regionem lumborum applicatis, in menorrhagia paſſiva efficit ut dubium, an non aeque in fluore albo utiliſſima ſint, nobis reſtaret.

B. Systema in genere corroborare,

Remediis ſcil. internis.

Ex vegetabilibus, remedia quam plurima in fluore albo ferme ad ſidera ſublata fuerunt. Satis erit pauca de cortice Peruviano forſan proferre, qui merito, ut putemus, inter optima atque praeſtantiſſima cenſetur. Tota materia medica ne remedium quidem, ad hanc indicationem complendam, magis aptius oſtendit.

Medicamentum ſit aſtringens, amarum, atque aromaticum. Appetitum ergo promovet; et ventriculum ad liquores ſuos ejiciendos, et ad contractionem idoneam quoque excitat; quare ingeſta, ne diutius ibi remaneant impedita, in duodenum vehuntur, priuſquam in ſtadium fermentationis pernicioſum,

cioſum, diſcedere poſſint. Tonum inteſtinorum roborando flatulentiam coercet; motus etiam periſtalticos regulares reddit, et irritabilitatem minuendo contractiones eorum ſpaſmodicas tollit, fugatque. Ejuſdem praeterea effectus per totum ſyſtema late pervagantur. Syſtematis quoque nervoſi mobilitate praeſertim ſublata, pulſus fortiores, firmiores, et minus frequentiores reddit; dum cordis palpitationes e radice ſimul tolluntur. Secretiones excretioneſque naturales reſtituit, praeternaturales et morbidas cito compeſcit: Quid multa? viribus ſyſtemati reſtauratis, animum magis placidum atque tranquillum facit.

Adhibeatur autem cortex Peruvianus praeſtantiſſime in pulverem redactus. Cum vero hunc minus recte ferant quarundam ſtomachi imbecilliores, hiſce plerumque corticis ex aqua decoctum propinari ſolet. Quando autem virtutes ejus aqua frigida melius extrahi demonſtratum fuit, priori modo infuſum praeſtare cenſeamus; cui ſpiritus vini pauxillum etiam addatur, quo partes re-

ſinoſae magis perfecte ſolvantur, et ventriculo levior fiat. Ex foſſilibus, multa tonica atque aſtringentia in fluore albo ſanando laudata ſunt. Ita alumen, in haemorrhagiis uterinis, plurimo in pretio paſſim habetur. Cum ſanguine draconis permiſtum optime deglutitur, et mirabiles effectus in fluore albo edere dicitur. Complures quoque ſales metallici, ex cupro, ferro, et plumbo confecti, vulgo in uſu fuerunt. Quum vero talia medicamenta periculum ſaepe minantur, et remedia nunc forſitan efficaciora habemus, minus frequenter praeſcribuntur. Sales ex plumbo parati, in habitibus mollioribus, colicos, conſtrictioneſque inteſtinorum, dolores, contractiones atque tremores membrorum, et haud raro paralyſes, producunt. Sal cupratum, cum acre ſimul et irritans ſit, vomitum, et nonnunquam ventriculi ſeu inteſtinorum inflammationes, promovet.

Idem attamen aeque ſali martis minime objiciendum ſit; quia, pleriſque in caſibus, commodiſſime (ut opinamur) adhibeatur. Ferrum quoque, vel melius fortaſſe ferrum rubiginoſum,

rubiginoſum, fluori albo laborantibus apprime convenit. Remedia enim poſtremo memorata, vim tonicam et adſtrictoriam poſſidentia, organa chylopoetica confirmant, et robur totius ſyſtematis inſtaurant; unde inter medicamenta ad leucorrhoeam comprimendam efficaciſſima merito enumerentur. Aquae porro minerales, hoc in morbo, magno cum commodo bibuntur. Etiamſi earum virtutem potius ex aëre mutato, exercitio, populorumque jucundiorum apud Scaturigines concurſu, deduci dicetur; aquae tamen hae, ſecretiones apertas ſervando, cibi deſiderium provocando, ac ſyſtematis robur inſtaurando, merito collaudatae ſunt.

DIÆTA. De medicamentis itaque quae leucorrhoeae commodius occurrere putantur, plenius forſan tractavimus. Sed nihili erunt ponderis, ni diaeta cum uſu eorum ſtricte correſpondeat. Temperantia imprimis neceſſaria eſſe videtur; vix enim, ne vix quidem poſſit, ut vaſa tonum proprium unquam recuperent, ſi ventriculum atque inteſtina debilitate item oppreſſa ſint, et corpus, ex victu minime

minime idoneo, plethora exerceatur. Cibus itaque ſiccus et nutriens, ſed ad coquendum facilis, nec ventriculo gravis, eſſe debet. In hunc finem, carnes animalium adultorum illis juniorum forte praelucent: Olera, radices, et caetera id genus, faeminis imbecillioribus ſunt vitanda; quippe quae concoctu difficiliores evadunt, atque aciditati ac flatulentiae occaſionem praebent.

Ab pinguibus, ſcil. oleis, butyro, carnibuſque porcinis, aeque cavendum ſit; vel parce ſaltem comedendum eſt. Caſeus quoque, plerumque ſolutu difficilis, niſi diutius conſiciatur, vitandus foret. Diaeta lactea frequenter pulcherrime reſpondet. Curationes enim perfectas, poſt tota medicinae cohors fruſtra tentata fuit, efficere cognita fuit. In potu liquores calidi, ſcil. infuſa theae, &c. ſunt fugiendi, qui corpus ut plurimum laxum atque debile faciunt. Coffeae tamen infuſiones ſubinde ſumendae ſint. Quando indole terris abſorbentibus haud diſſimili gaudere videntur, utiliſſimae fortaſſe forent; praeſertim ſi primae viae aciditate turbentur.

turbentur. Pro potu ordinario, ſumatur aqua frigida, quacum vini pauxillum item commiſceatur. Vel poculum meri, tum Gallici, tum Luſitani, bis terve in dies ſumendum.

Remediis Externis.

Inter roborantia porro, lavatio frigida, in morbis laxitate vel debilitate pendentibus, utiliſſima exiſtimetur; cujus beneficium Baynardii Floyerique auctoritas ſatis probatum reddit. Per totum enim ſyſtema vigorem diffundit, pulſus fortiores reddit, appetitum incitat, concoctionem promovet, mobilitatem diminuit, et aegrotam denique hilariorem facit. Tametſi plurimum utilitatis ex lavatione frigida exſpectandum ſit; nihilominus quaedam peculiaria, ut ante eandem uſurpatam adnotentur, ſponte ſeſe offerunt. Cavendum certe ne debiliorum corpora temere demergantur: Quoniam ſuperficies ſubito conſtrictione afficiatur, et ſanguis ad interiora magna vi adpellatur; obſtructiones

tiones periculoſae ſeu rupturae forte exitiales facile fieri poſſint. Senſim atque ſenſim itaque tentandum eſt; corporis tantum parte, nempe cruribus ad primum in aqua tepida immerſa. Quod paulatim augendum eſt, donec ad perfectam tandem progrediatur, prout vires ferant.

Hoc vero obiter notandum, quia haud paucis nonnunquam noceat: Si utilis ſit, patiens paulo poſt lavationem calore jucunditer candeſcit; facies, quae inter emergendum pallore ſuffuſa fuit, colorem uſitatum cito redipiſcitur. Arteriae ictibus fortioribus atque plenioribus pulſant, cui etiam ſudoris quoddam haud raro ſuccedit. Faemina igitur, ſi poſt emerſionem frigore cum pulſu parvo debilique dejecta perhorreat, et animi deliquio langueſcat, lavationem potius obfuiſſe quam profuiſſe, concludendum ſit. Praeterea, cavendum eſt, ne ſtomacho cibis repleto, vel quando exercitio calefacta ſit, id perficiatur, nec diutius in balneo uno tempore remanere oportet.

Im-

Immersione denique in quibuſcunque rite peracta, cutis et crines praecipue quam probe et ſubito linteolis exſiccentur. Vini ſeu ſpiritus C. C. pauxillum, aqua commiſtum, et ſimilia, proprie ſumantur. Et exercitatio quoque leniſſima, ad ſyſtematis reactionem incitandam diutiuſque ſervandam, plurimum valet.

Exercitatio denique rite inſtituta, ad morbum ex ſeipſa fugandum frequentius valida fuerit. Iſtiuſmodi fiat, quae ad fatigationem et laſſitudinem, qua vires fortaſſis infringantur, minime procedat.

Variis modis adhibenda ſit.

Si vero aegrota jam vires amiſerit, et imbecillis omnino fuerit, ab exercitatione leni atque modica incipere, et ad vehementiorem gradatim progredi, debet. Caveat autem ne cibo repleta, ne veſpere coelo exiſtente frigido humidoque id fiat: Pulchrius tempore matutino ut plurimum ſuccedit.

Rheda per terram accurate laevigatam in primo provehenda ſit. Haecce exercitationis

nis forma ex leniſſimis fit, et quibuſcunque multum cum morbo confractis aptiſſime congruere videtur.

Si haecce, ſenſim atque ſenſim adaucta, robur ſyſtemati denuo reſtituat, ad equitationem modicam, pro re nata, adeundum eſt. Quibus modis ſolida ſimplicia denſiora conformentur; robur atque vigor viventibus impertiatur; et, ſecretionibus ſeroſis expeditis, humiditas ſupervacanea tollatur. Sanguis per vaſa ſua liberius atque facilius percitatur; et congeſtiones ſive fugantur, ſeu ne obtineant impediuntur.

Nonne navibus per aequora provectiones, ſi commode fieri poſſint, in fluore albo ſanando magnopere conferant? Quod tonum ſyſtematis corroborent, appetitum adaugeant, et fluida ad ſuperficiem advocent, pro comperto habemus. Boni ~~ejuſdem~~ effectus, dum in cubili proſtrati jacemus, ut uſurparentur adhort~~emur.~~ antur

II. Symptomata urgentia, quando ad curationem perfectam haud immediate attingendum eſt, demulcere.

Imprimis, per totum morbi ſtadium alvum ſubinde laevigare omnino neceſſarium erit.

Si adſtrictoria ſit, clyſmata identidem injicienda, quibuſcum quoddam antiſpaſmodici, nempe aſam foetidam, unire forſitan operae pretium erit. Vel tinct. rhei amar. cochleare unum vel duo hora dormiendi, ut opus fuerit, ſumantur. Dolor circa lumborum regiones violentius ſaepe graſſetur, quo in caſu, linteola in oxycratione immerſa, et ad partem affectam admota, optime reſpondere obſervata fuerunt. Emplaſtrum adhaeſivum haud ſuis quoque fautoribus vacat. Emplaſtrum etiam ex theriaca paratum, nonnullis in exemplis, cum commodo adhibeatur.

Si dolor autem vehementer infeſtet, et ne aegrota obdormiret pro obſtaculo ſit, o-

F piatum

piatum ſaluberrime inhauriatur. Pleraeque itidem fluore albo laborantes cardialgia ſaepiſſime torquentur; et adeo ventriculus debilitatur, ut omnia ingeſta indolem acidiorem cito contrahant. Hic magneſia alba parvis in doſibus aſſumpta inſigniter prodeſt, et perpaucae guttulae ſpt. C. C. ex aquae poculo, raro ad pyroſin amovendam fallant.

In loco vini, quando ſtomacho (quod nonnunquam accidit) offendat, liquor, *brandy* dictus, aq. permiſtus proprie ſubſtituendus ſit.

Quando effluxus e vagina humoris partes geniturae externas excoriat, et urina ardeſcat, nitri atque gum. Arab. pulv. paululum praeſcribere idoneum foret; et mucilago g. Arab. quo partes urinam contra materiamque muniantur, intra vaginam recte injiciatur. Caveat vero foemina, ne, dum ad morbum curandum totis viribus intendamus, ad ludos veneris ullo modo ſeſe addiceret,

quoniam

quoniam ex ejus indulgentia omnia in pejus ruerent.

VESTES quoque panneas propius ad cutem gerendo ſeſe foveat. Sub coelo puro atque ſicco etiam commoretur. Quapropter, pro urbe malevola (ſi ibi forte ſe contineat) rus ſaluberrimum illico petendum eſt

T A N T U M.